

Η πολύτιμη προσφορά του μνήστορος Ιωσήφ

Διδάσκοντας το ανάλογο μάθημα και μιλώντας στους μαθητές μου για τα παιδικά χρόνια του Θεανθρώπου στη γη μας, παρατήρησα για πρώτη φορά την εικόνα του Ιωσήφ του μνήστορος να κρατά το μικρό Ιησού.

Και συγκινήθηκα σκεπτόμενη την θυσία ενός ανθρώπου που θα περίμενε να ησυχάσει πλέον και να αφιερωθεί στο Θεό, αφού είχε παντρέψει και τακτοποιήσει τα επτά του παιδιά, αφού είχε κηδέψει τη λατρευτή του γυναίκα, έτοιμος να ζήσει με μελέτη και προσευχή, όπως όριζε ο Μωσαϊκός Νόμος. Ένας χρόνος του έμενε τυπικά να αφιερωθεί εξ ολοκλήρου σ' αυτήν την επιθυμητή ζωή. Όμως, ο αρχιερέυς Ζαχαρίας, ο πατέρας του Προδρόμου Ιωάννη, παίρνει εντολή από τον Θεό να αρραβωνιάσει τον Ιωσήφ με την Παρθένο που μέχρι τώρα φυλάγεται ως πολύτιμη

στάμνα στα Άγια των Αγίων, για να την προστατέψει και να φυλάξει την Παρθενία της σε μια εποχή που απειλείται από το κακό και τη βαναυσότητα των κατακτητών τους Ρωμαίων. Ο Ιωσήφ καλείται να αρραβωνιαστεί την Παρθένο στα 49 του χρόνια, γιατί στα πενήντα θα ήταν υποχρεωμένος βάσει του Μωσαϊκού Νόμου να αφιερωθεί στο Θεό. Και ο Ιωσήφ, το λέει καθαρά ο ευαγγελιστής Λουκάς «ήταν ΔΙΚΑΙΟΣ». Σαν γνήσιος και αληθινός Ισραηλίτης συνεχώς έψαχνε τρόπους να τηρεί το Νόμο του Θεού και δεν δεχόταν τίποτε που να τον απομακρύνει από εκείνον. Υπακούει στο θέλημα του Θεού. Παίρνει τη Θεοτόκο στο σπίτι του και πριν περάσει η ορισμένη χρονική περίοδος για το γάμο, σύμφωνα με τα έθιμα του Ισραήλ, ο αρχάγγελος Γαβριήλ ευαγγελίζεται στην Παρθένο τη θαυμαστή κύηση, την ενημερώνει, την καθησυχάζει για να είναι ήρεμη και ειρηνική η θεία εκείνη εγκυμοσύνη. Πηγαίνει η Θεοτόκος τρεις μήνες στην εξαδέλφη της Ελισάβετ, και αφού γεννιέται ο Ιωάννης ο Πρόδρομος, γυρίζει στο σπίτι του Ιωσήφ, κι εκείνος την βλέπει έγκυο. Ταράζεται. Γνωρίζει πως είναι ο φύλακας της Παρθενίας της και ζαλίζεται. «Ζάλην ένδοθεν έχων λογισμών αμφιβόλων Ιωσήφ εταράχθη», διαβάζουμε στον Ακάθιστο Ύμνο. Και αποφασίζει να μην την διαπομπεύσει, να μην γίνει αίτιος του λιθοβολισμού της ως μοιχαλίδα, γιατί είναι φιλόανθρωπος, αλλά να τη διώξει, γιατί δεν μπορεί να συγκατοικήσει με αμαρτωλή γυναίκα σύμφωνα με το νόμο του Θεού. Άγγελος Κυρίου όμως στον ύπνο του

τον καθησυχάζει και τον ενημερώνει για την θεϊκή εγκυμοσύνη.

Ο Ιωσήφ ησυχάζει, δικαιώνεται, τιμάται με την καταπληκτική τιμή να ονομάσει το «παιδίον», ως πραγματικός πατέρας. Θαυμάζει την Κυρία Θεοτόκο, την τιμά, αισθάνεται δέος για το υπερφυσικό γεγονός που βλέπει να συμβαίνει μέσα στο σπίτι του, την φροντίζει με αληθινή αγάπη εν Κυρίω. Όμως, και πάλι δοκιμάζεται. Ο Καίσαρ Αύγουστος προστάζει να απογραφούν οι υπήκοοί του και για να γίνει αυτό πρέπει να πάνε στον τόπο καταγωγής τους. Έτσι σχεδόν ετοιμόγεννη αναγκάζεται η Θεοτόκος να ταξιδέψει στην Βηθλεέμ, γιατί είναι άμεση απόγονος από τον τελευταίο γιο του Δαβίδ, τον Σολομώντα και ο Ιωσήφ είναι άμεσος απόγονος από τον τέταρτο γιο του Δαβίδ, τον Νάθαν. Έτσι είναι και οι δυο βασιλικοί γόνοι, που ξέπεσαν στα Ρωμαϊκά χρόνια της κατοχής των Ιουδαίων, αλλά κατάγονται άμεσα εξ οίκου και πατριάς Δαβίδ. Φτάνουν στην Βηθλεέμ, όπου είχε γεννηθεί ο Δαβίδ, αλλά δεν υπάρχει πουθενά τόπος να μείνουν. Νέες αγωνίες του Ιωσήφ να βρει έγκαιρα τόπο να γεννηθεί ο Υιός του Θεού ως άνθρωπος. Τελικά, όπως γνωρίζουμε βρίσκεται ένα σπήλαιο, ως στάβλος χρησιμοποιούμενο, για να γεννηθεί ο Σωτήρας μας. Ο Ιωσήφ και η Μαρία βλέπουν αγγέλους να ψάλλουν στον ουρανό για την υπερφυή επίσκεψη του Θεού στη γη, ακούν τους βοσκούς να διηγούνται το μήνυμα του αγγέλου, μετά από σαράντα μέρες επισκέπτονται τον Συμεών στα Ιεροσόλυμα, όπου υποδέχεται τον Κύριο

Ιησού και αναγγέλλει στη Θεοτόκο προφητικά το ρόλο του παιδιού της στη γη και γυρίζουν στην Βηθλεέμ. Εκεί έρχονται οι Μάγοι, όπου αναγγέλλουν με τα δώρα τους τη σημασία της ζωής του Θεανθρώπου.

Ο Ιωσήφ μπαίνει σε καινούριες αγωνίες. Ο άγγελος του είπε καθαρά ότι κινδυνεύει η ζωή του παιδιού και της μητέρας Του και πρέπει να φύγει γρήγορα σε άγνωστη χώρα για να σωθεί. Ο Ιωσήφ γίνεται πρόσφυγας με τον Ιησού και τη μητέρα του σε γη μακρινή, που δεν γνώριζαν τους ανθρώπους, τη γλώσσα, που ήταν εχθρικοί στους Ιουδαίους, που δεν γνώριζαν τον ίδιο Θεό, αλλά τα είδωλα. Και όταν επιστρέφει μαθαίνει πως χειρότερος από τον Ηρώδη βασιλιάς υπάρχει στην Ιουδαία κι έτσι πηγαίνει στην Γαλιλαία, στη Ναζαρέτ, να κρυφτεί και να μεγαλώσει το θαυμαστό παιδί. Τελευταία αναφορά για τον Ιωσήφ είναι η επίσκεψη του Ιησού στα Ιεροσόλυμα στο Πάσχα των Δώδεκα χρόνων Του. Καινούρια αγωνία βιώνει όταν χάνουν το μοναδικό σε αξία παιδί και το ψάχνουν τρεις μέρες. Όταν το βρήκαν, μόνο η μητέρα ρωτά, γιατί τους το έκανε αυτό. Ο Ιωσήφ δεν μιλά. Καρτερικά πηγαίνουν ξανά στη Ναζαρέτ. Ο Ιησούς λέει ο ευαγγελιστής, υπακούει τον προστάτη του Ιωσήφ και τη Μητέρα Του και γίνεται ευλογημένο, ήσυχο, χαριτωμένο παιδί και έφηβος. Λίγο αργότερα μαθαίνουμε από διηγήσεις ότι στο θάνατό του ο Ιωσήφ ζητά να δώσει κληρονομιά από τη λιγοστή του γη και στον Ιησού αλλά οι γιοι του δεν το δέχονται, δεν είναι σαρκικός αδελφός τους ο Ιησούς και το ξέρουν. Μόνο

ο Ιάκωβος δέχεται και γι αυτό ονομάζεται αδελφόθεος. Ο Ιωσήφ ήσυχος, αφήνει τη Θεοτόκο στον ενήλικο πλέον Ιησού και πηγαίνει να προστεθεί στην αγκαλιά του Αβραάμ, για να αναπαυθεί επιτέλους από τους κόπους της καταπληκτικής του αποστολής.

Κοιτάζοντας τις δύο εικόνες, της Παναγίας Γλυκοφιλούσας και του Ιωσήφ του Μνήστορος που κρατάει το Βρέφος Ιησού, βλέπουμε καταπληκτικές ομοιότητες στη συμπεριφορά, στο βλέμμα, στην αγιογράφιση των δύο πιο κοντινών προσώπων στη ζωή του Σωτήρος Χριστού. Και στις δύο ο ενήλικας Ιωσήφ και η Μητέρα Παναγία δεν κοιτάνε το βρέφος, όπως θα το κοιτούσαμε εμείς, συναισθηματικά, γλυκερά, επιφανειακά. Ενώ το Βρέφος Ιησούς εκδηλώνει τη στοργή και την αγάπη Του, η Παναγία και ο Ιωσήφ κοιτάνε εμάς κατάματα. Μας διδάσκουν με το γεμάτο αγάπη, αυστηρότητα, σταθερότητα στην αγάπη του Θεού και στο θέλημά Του βλέμμα τους, να έχουμε στο νου μας μόνο τον εναγκαλιζόμενο Σωτήρα.

Να είναι κέντρο της ζωής μας μόνο Εκείνος. Εκείνοι απλώς υπηρετούν το Μυστήριο. Το κέντρο είναι ο Θεάνθρωπος. Ο Ιωσήφ ο Μνήστρω μας διατρανώνει την απόφασή του χωρίς κανένα όφελος προσωπικό, χωρίς μισθούς και δώρα, αλλά με θυσία, με αγάπη, με αυταπάρνηση μέσα από μύριες δυσκολίες να προστατεύει το θαυμαστό παιδί, γιατί Εκείνος είναι η ουσία του Νόμου που τηρούσε. Η Θεοτόκος πάλι μας διδάσκει βλέποντάς μας βαθειά στα μάτια πως η καρδιά μας έχει μόνο της σκοπό να γίνεται, όχι μια φορά το χρόνο, αλλά κάθε μας στιγμή, Θεοτόκος! Να γεννά και να υπηρετεί και να επικεντρώνεται η ζωή μας στον Θεάνθρωπο Χριστό. Γιατί μόνο με την θέλησή μας ελεύθερη να συνεργάζεται με το Θέλημα του Θεού τότε μόνο επιτυγχάνουμε το πραγματικό σκοπό, την ουσία της ζωής μας, να γίνουμε θεανθρώπινα πρόσωπα με τη βοήθεια της χάρης Του Θεού, να επαναπατριστούμε στην αρχική πατρίδα μας κοντά στον Θεό”.

ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΟΥ

ΘΕΟΛΟΓΟΣ